

Klasa VI

11.05.2020

Temat: Turystyczne atrakcje Czech i Słowacji

Słowackie miasta kryją wiele unikatowych zabytków. Wystarczy ruszyć kilkadziesiąt kilometrów w głąb kraju. Czekają na nas piękne świątynie, renesansowe miasteczka i średniowieczne zamki.

Kościół św. Elżbiety w Bratysławie

Modry kostolík czyli po prostu "niebieski kościół" to jedna z najciekawszych (choć często pomijanych) atrakcji stolicy Słowacji. Głównym fundatorem świątyni był cesarz Franciszek Józef I, a kamień węgielny położono w rocznicę śmierci patronki (średniowiecznej księżniczki węgierskiej). Mimo to mieszkańcy miasta powiązali wezwanie z osobą tragicznie zmarłej cesarzowej Elżbiety Bawarskiej zwanej Sissi (zamordowana jedenaście lat wcześniej). Autorem projektu był Ödön Lechner znany z wielu interesujących realizacji w Budapeszcie (między innymi budynek Muzeum Sztuki Stosowanej).

W przeciągu czterech lat powstała jednonawowa secesyjna świątynia o charakterystycznym błękitnym odcieniu. Nietypowy kolor zdominował również wewnątrz nadając kościołowi wiele lekkości. Wrażenie potęguje również mnogość (charakterystyczna dla tego stylu) ornamentów i piękne błękitne ławki. Kościół został bardzo dobrze wkomponowany w otoczenie, jego architekt rok wcześniej rozpoczął prace nad pobliskim gimnazjum utrzymanym w podobnej stylistyce.

Zamek Devin (Devínsky Hrad)

Zamek w Devínie zachwyca przede wszystkim malowniczym położeniem. Z ruinami związanych jest wiele legend oraz wielowiekowa historia. Człowiek przebywał tu już w epoce neolitu, a w czasach cesarstwa rzymskiego stacjonował tu niewielki garnizon. Zamek wzniesiono w średniowieczu, zaniedbany w czasach nowożytnych został wysadzony w powietrze przez wojska napoleońskie. Ruiny odegrały ważną rolę w czasach kształtowania się słowackiej świadomości narodowej - to właśnie w tym miejscu Ľudovít Štúr zorganizował jedną z pierwszych wycieczek krajoznawczych.

Poza malowniczymi ruinami zamku górnego przetrwały tu również fundamenty kościoła z czasów Wielkich Moraw, pozostałości budowli z czasów rzymskich oraz przystosowane do zwiedzania grotty. Devin posiada autobusowe połączenie z Bratysławą oraz przystań promową, na którą zawijają promy wypływające ze słowackiej stolicy. [stan na wrzesień 2019] Najwyższy punkt ruin to platforma widokowa z panoramą ujścia Morawy do Dunaju.

Stare Miasto w Lewoczy

Niewielkie miasteczko położone w północnej części kraju trafiło na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO jako przykład średniowiecznego osadnictwa saksońskiego na

terenie Słowacji. Bardzo dobrze zachowany układ urbanistyczny oraz liczne zabytkowe budowle nadają miastu interesujący charakter.

Większość zabytków skupia się w ścisłym centrum. Zobaczymy tu przede wszystkim gotycki kościół św. Jakuba ze słynnym średniowiecznym ołtarzem wykonanym przez Mistrza Pawła z Lewoczy. Osobie tego wybitnego architekta poświęcone jest muzeum, które wraz z innymi placówkami tworzy tzw. Muzeum Spiskie (SNM-Spišské múzeum). Za wybitne dzieło architektury renesansowej uznawany jest tutejszy ratusz, obok którego zachował się pręgierz w formie tzw. klatki hańby. Warto zajrzeć też do barokowych kościołów minorytów (nowy i stary). Całość opasują dobrze zachowane mury obronne wraz z bramami: Koszycką i Polską.

Stare Miasto w Lewoczy

Zamek Spiski

Cicha i senna miejscowość Spiskie Podhradie (Spišské Podhradie) (i okolice) posiada tyle zabytków, że mogłaby nimi obdzielić kilka innych miasteczek. Turystów przyciągają najczęściej monumentalne ruiny średniowiecznego zamku, największego w kraju i jednego z największych na świecie. Wzniesiony został w XII wieku, ale archeolodzy twierdzą, że wzgórze na którym się znajduje zamieszkane było znacznie wcześniej. Warownia przetrwała najazd mongolski oraz atak kuruców. Straciła na znaczeniu wraz z upowszechnieniem się prochu, a po pożarze w XVIII wieku została opuszczona.

Świetnie widoczne nawet z dużej odległości zamczysko zwiedza się dziś z audioprzewodnikami (również w języku polskim). Turysta podczas przejścia przez zamek niski, średni i wysoki wysłucha opowieści o architekturze i historii budowli oraz zapozna się z licznymi legendami związanymi z tym miejscem.

Uwaga! Będąc w Spiskim Podgrodziu wybierzcie się koniecznie do dzielnicy Spiska Kapituła gdzie będziecie mogli zobaczyć średniowieczną katedrę i otaczające ją kanonie. Te bardzo ciekawe obiekty są często pomijane przez turystów, którzy zwiedzanie kończą na zamku.

Zamek Spiski

Kościół artykularny w Kieżmarku

Nazwa tej świątyni pochodzi od dwóch artykułów z kodeksu zatwierdzonego przez cesarza Leopolda I w 1681 roku. Umożliwiły one budowę (pod pewnymi warunkami) świątyń protestanckich. Do naszych czasów przetrwało pięć takich kościołów, z

których trzy wpisano na listę UNESCO. Jednym z nich jest właśnie kościół z Kieżmarku. Na jego budowę składały się gminy ewangeliczne z całej Europy, stąd możliwe było szybkie zakończenie prac. Korpus świątyni powstał z drewna bez użycia nawet jednego gwoździa. W przeciwieństwie do kalwinów luteranie chętnie ozdabiali swoje świątynie obrazami, dlatego też dziś możemy zachwycać się malowanym wnętrzem zabytku.

Tuż obok wznosi się murowany nowy kościół ewangelicki gdzie możemy zobaczyć mauzoleum Imre Thökölyego. Co ciekawe to właśnie powstanie kuruców (którymi dowodził Thököly) zmusiło cesarza do wydania zgody na budowę protestanckich kościołów.

Kościół św. Władysława w Spiškim Czwartku (Spišský Štvrtok)

Niewielka wioska położona blisko Słowackiego Raju może poszczycić się jednym bardzo interesującym zabytkiem. Gotycki (z elementami romańskimi) kościół św. Władysława przetrwał do naszych czasów w dość dobrym stanie. Wyposażenie pochodzi w przeważającej większości z XVIII i XIX wieku. Nie byłoby więc w tej

świątyni nic niezwykłego gdyby nie gotycka kaplica którą w XV wieku "doklejono" do jednej ze ścian. Badacze nie są zgodni co do tego kto ufundował ten zabytek. Początkowo uważano, że wieś miała stać się rodzimym mauzoleum Zapolców, ale ostatecznie rodzina zdecydowała się przenieść siedzibę do Spiskiego Podgrodzia. Jednak w 2002 roku dwie badaczki Maria Novotná i Anna Svetkova doszły do wniosku, że obiekt pochodzi z lat 50. XV wieku czyli z czasów kiedy Spišský Štvrtok nie należał do rodu Zapolców. Ich zdaniem kaplicę wznosił Juraj (Jerzy) Thurzo. Nie jest również jasne kto był głównym architektem. Przez lata zabytek przypisywano Hansowi Puchsbaumowi (jeden z budowniczych katedry wiedeńskiej) jednak obecnie mówi się, że w pracach mógł brać udział Laurenz Spinning (również pracował przy wznoszeniu katedry św. Szczepana w Wiedniu). Jakby jednak nie było piękna kaplica pozostaje jednym z najciekawszych przykładów architektury gotyckiej na Słowacji.

Zabytkowy rynek w Spiskiej Sobocie (Poprad)

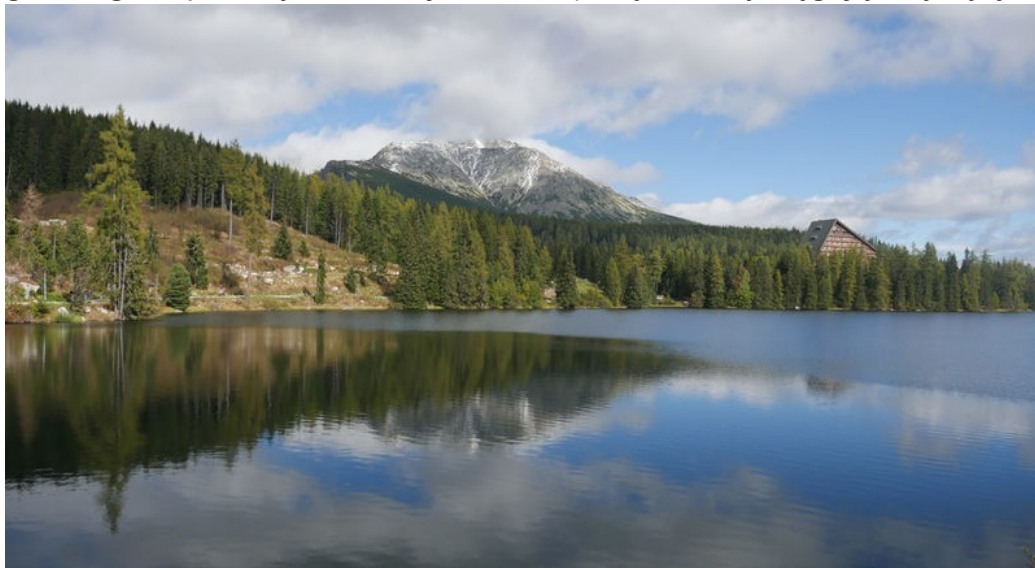
Wielu turystów traktuje Poprad jedynie jako miejsce przesiadki na drodze w Tatry. Rzeczywiście, w centrum miasta nie zachowało się zbyt wiele zabytków. Mało kto jednak wie, że na przedmieściach Popradu przetrwała prawdziwa perełka - średniowieczny rynek Spiskiej Soboty. Dawniej to właśnie miasteczko Spiska Sobota (dzięki przywilejom handlowym i dogodnemu położeniu) zdominowało okoliczne wsie. Wszystko zmieniło się w XIX wieku kiedy to linię kolejową z Koszyc podciągnięto do Popradu. Od tego czasu Spiska Sobota zaczęła podupadać. Dzięki temu w centrum dawnego miasteczka zachowało się ponad sześćdziesiąt renesansowych domów, z których część posiada jeszcze gotyckie elementy. W środku elipsoidalnego placu stoi gotycki kościół św. Jerzego z renesansową kampanilą. Całość zamyka kościół ewangelicki z XVIII wieku. Do niedawna kamienice przy placu były zaniedbane i nie wzbudzały zainteresowania turystów jednak od kilku lat powoli odzyskują swój dawny blask.

Zabytkowa Spiska Sobota (kampanila) - Poprad, Słowacja

Park Narodowy Tatry Słowackie (Tatranský národný park)

Uwaga! Podczas pobytu w słowackich górach trzeba posiadać wykupione wcześniej ubezpieczenie. W przeciwnym wypadku za ewentualną interwencję pogotowia górskiego zapłacimy z własnej kieszeni (a są to sumy sięgające tysięcy euro).

Jezioro

Szczyrbskie - Słowacja

Tatry Słowackie posiadają opinie gór o pustych, łatwych szlakach i niewysokich cenach. Jest to niestety pewien stereotyp, który nie zawsze ma wiele wspólnego z rzeczywistością. Turystów jest tu wbrew pozorom dużo, ale szlaki są znacznie dłuższe przez co rzadziej niż w Zakopanem natrafiamy na innych górolazów. Ceny rzeczywiście są niższe, ale zasada ta nie dotyczy miejscowości Wysokie Tatry (czyli Szczyrbskie Jezioro, Stary Smokowiec i Tatrzańska Łomnica) gdzie ceny są wygórowane. Zupełnie inaczej jest w przypadku mniej popularnych czy nieco bardziej oddalonych miasteczek czy wsi.

Mimo wszystko warto przyjechać w Tatry Słowackie - znajdziemy tu malownicze stawy, trudne i wymagające szlaki, piękne doliny. Okoliczne miejscowości mogą stać się świetną bazą wypadową do zwiedzania takich miasteczek

jak Poprad, Kieżmark a nawet Stara Lubowla. Po trudach górskiej wędrówki będziemy mogli wypocząć w [Aquaparku Tatralandia](#) czy w AquaCity Poprad.

Park Narodowy Słowacki Raj (Národný park Slovenský raj)

Słowacki Raj to jedno z najczęściej odwiedzanych miejsc na terenie całego kraju. Nie ma się co dziwić, świetnie wytyczone szlaki o różnym stopniu trudności prowadzą turystów po drabinach, równoważniach, przez wąwozy i nad wodami rwącej rzeki. W samym centrum współczesnego parku narodowego mieścił się niegdyś średniowieczny klasztor (według legend to od niego pochodzi nazwa całego obszaru), dziś po tamtych zabudowaniach pozostały jedynie malowniczo położone ruiny.

Drewniane kładki w wąwozie Sucha Bela (Słowacki Raj)

W południowej części obszaru chronionego można w sezonie turystycznym wejść do Dobszyńskiej Jaskini Lodowej - jednej z nielicznych tego typu jaskiń w tej części Europy. Większość turystów decyduje się na marsz przez Przełom Hornadu i Suchą

Bełę. Mniej znana (a dzięki temu mniej zatłoczona) jest miejscowość Dedinky położona nad niewielkim jeziorkiem oferująca możliwość wejścia na szlaki od południowej strony rezerwatu.